

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie” și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

An nou fericit!

Cu numărul acesta al revistei noastre, intrăm în al 7-lea an de lucru, pentru înaintarea economică, comercială și industrială a poporului nostru.

Dorința noastră febrilă este, ca acest iubit popor, să fie călăuzit și îndemnat a purta în toate afacerile sale o economie cu calcul și rațională, așa ca fiecare țaran știutor de carte, să fie deplin orientat despre modul de lucrare a altor popoare mai culte și mai înaintate în bună stare, de cât el.

Pentru atingerea acestui scop sublim, ne vom sili cu puteri îndoite a satisface așteptărilor și încrederii cu care am fost onorați până acum.

Contăm cu deplină încredere și noi la spriginul moral și material al publicului nostru, și-l rugăm, să nu ne lipsească de el nici pe viitor.

Pătrunși de acestea simțăminte, dorim din inimă tuturor cetitorilor și spriginitorilor nostri un an nou, mănos, bogat și fericit!

Redacțiunea.

FOIȚA

Buchetul de camelii.

Un cer senin și fără nori se extinde asupra orașului Florența în o zi de Aprilie a anului 1834. Razele soarelui de după amezi intrau în renumitul oraș Arno, umplând cu lumină localitățile și drumurile lui, dând viață nouă decorațiunilor învechite de pe palaturile familiilor vechi nobile străbătând cu lumina lucitoare până în coliba săracilor.

Această lumină intensivă pătrunse și în o mică cameră alipită de etagiul al treilea din capătul stradei, ce duce la Pistoria.

Camera era foarte modestă. Singurul ornament al pereților albi îl forma o cunună vestedă de lauri atârnată de-asupra unei mese dinaintea căreia era așezat singurul scaun ce se afla în odaie. În cealaltă parte a odăiei era așezat patul. Iar la tereastră stătea răzânat un tinăr palid, odichindându-și ochii săi melancolici pe grădinile înflorite și pe dealurile cu vii inverzite. Pe fața lui șubredă

Industria de casă, seceriș de iarnă.

III.

Pentru-ca și economii nostri să poată seceră iarna câtuși decât, le vine acum într'ajutor earăși stăpânirea. Ministrul de agricultură, care în anul 1898 a ordonat ținerea alor 11 cursuri pentru industria de casă, la care au luat parte 5000 de ascultători, în anul 1899 a ordonat 44 astfel de cursuri, la cari au luat parte 12,000 de ascultători, iar în anul 1900 a ordonat 735 de cursuri, la cari au luat parte și s'au deprins în lucrul de mână cam 30,000 de lucrători.

La cursurile acestea pentru industria de casă se învață și deprind acelea ramuri, al căror material brut se poate procura mai fără nici o cheltuială, care se află, așa zicând, în nemijlocita apropiere a comunei respective și care până acum s'a perdut mai fără de nici un folos practic pentru economie.

Astfel la cursurile numite s'a învățat și deprins: impletitul cu nuiiele, impletitul cu paie, apoi cu papură și

se putea observa urmele lipselor. Imbrăcămintea lui încă arăta, că purtătorul ei trebuie se ducă o luptă crâncenă contra mizeriilor vieții. Un trist oftat sbura de pe buzele lui și numai atunci se trezi spăriat din melancolia lui când cineva bătu la ușă.

— Intrel — zise el încet.

O femeie de vârstă, brunetă, cu fața încrețită dar cu simțăminte bune intră pe ușă.

— Doar nu te conturb, signore? întreba ea cu vioiciune proprie femeilor italiene.

— Nici decât.

— Așa cred și eu, că în această privință nici că te poți căi de economie d-tale signore. Nici acum nu veniam, de n'ar fi trebuit să-ți predau această epistolă sosită cu poșta de azi la adresa d-tale... e dela Pariz.

— Dela Pariz? — întreabă curios muzicantul și se grăbi la dînsa, — Ai dreptate, continua el cetind adresa: »Dlui Ole Bull — Florența».

Cu mâna tremurândă de emoțiune desfăcu plicul și ceti repede conținutul epistolei.

— Așadară și aceasta înzadar! — strigă

pipirig, cum se fac măturile, pe unde crește materialul brut de lipsă, deosebitele perii, pregătirea lucrurilor de bătășit, ca greble, leuci, furci loitre, și-regle, scări ș. a., pregătirea coșnițelor de scânduri, pregătirea lăzilor pentru exportul strugurilor și al poamelor, pregătirea unor anumite unelte de economie și grădinărit.

În ținuturile acelea, pe unde se cultivă poamele într'o măsură mai mare, ministrul a mai ordonat și ținerea unor cursuri deosebite, în cari se învață, cum să se uște mai ușor și mai bine poamele, cum să se pregătească deosebiteltele dulceturi (lictare) de poame, cum să se păstreze mai bine legumile și poamele peste iarnă ș. a.

La cele mai multe din cursurile acestea se pune un preț deosebit pe impletitul nuielilor, de-o parte pentru că acest material brut mai pretutindenea stă să intre în sat, așa de tare să imbie el economilor, de altă parte pentru-că economii au neapărată trebuință de impletitul cu nuiiele, pentru a-și face lese la loitrele carălor, coșuri de căruțe, funduri, coșerci și altele.

cu amărăciune. Acum s'a sfârșit cu toate! — și zdrobit căzu pe scaun.

— Dară de ce ești dintr'odată așa de abătut, signore? — întreabă cu compătimire bătrâna femeie. — Atât de teribil conținut are acea epistolă?

— Ah, d-na Peliccioni — continuă tinărul desperat, — d-ta știi, că am o amică în Pariz — d-na Villemiot, care făcu posibil primul meu concert.

— Da, da și...?

— Cu rugare m'am adresat la dînsa să mă împrumute cu bani, dar nepotul ei îmi scrie, că ea petrece în Anglia.

— Ah, în adevăr te compățimesc — zise cu înduioșare d-na Peliccioni. — Și alt ajutor nu ai?

— N'am!

— Dară pentru ce atâta desperare, signore! Eu încă am fost de multe-ori în lipsă dar tot de atâtea ori m'am ridicat iarăși. Așa va fi asta și la d-ta. Drept aceea prinde curaj signore, căci toate se pot întoarce spre bine.

După aceia mai privi odată cu compățimire spre tinăr și se furișă pe ușe.

31529.

Biblioteca Județeană ASTRA

31529P

Unii din economii nostri de pe la sate și până acum au învățat și s'au deprins cu împletitul nuielilor, dar aceștia sunt ca corbii cei albi. Majoritatea, deși poate unii știu, nu au aplicarea să-și împletească nici măcar câte două lese pe loitre, ca să nu-i cadă toamna cucuruzul din car, când îl aduce din câmp, ci mai bine împletește țepușele cu nuiile, sau că pun coceni, sau chiar țoalele femeii de pe pat.

În privința aceasta mica comună săsească Cislădioara de lângă Sibiu, deși cumpără material brut pentru împletitul cu nuele, ne poate servi de pildă și învățătură. Locuitorii numitei comune cât îi iarna de lungă, une-ori aleargă chiar ei până prin ținuturile cele mai îndepărtate după nuiile, din cari apoi împletesc nu numai coșuri simple și văpsite frumos pentru tot felul de căruțe, ci și tot felul de coșerci pe cari partea cea mai mare le au tocmit, parte la magazinele militare, parte la anumiți negustori mai mari, iar femeile lor partea cea mai mare a anului o petrec cu împletitul și cusutul pălăriilor de paie pentru femei.

Locuitorii numitei comune se și pot fâli apoi, că seceră pe an două-ori, deoarece-ace așa și fac! Vara vând și transportează cireșele lor gustoase până prin ținuturile cele mai îndepărtate ale țării, iar iarna pregătesc tot felul de coșuri și coșerci, precum am zis și mai sus, așa că câștigul acelora întrece cu mult câștigul multor economi de ai noștri de peste vară.

Ei, dar Sașii, pe cele mai multe locuri au avut o școală practică mai bună ca noi. În școala aceasta au învățat ei să folosească timpul înțelepțeste, căci după zisa Englezului: »timpul

e ban«. Unii dintre economii noștri, când i-ai îndemna mai cu de-adinsul să se deprindă la un asemenea lucru folositor, te-ar apostrofa foarte îndesat cu cuvintele: »doar n'am ajuns în starea Țiganilor, ca se fac corfe!«

În timpul din urmă s'a lătit și între unii din economii nostri de pe la sate datina aceea, de a purta vara pălării de paie. Pălăriile acestea ori și cât ar fi ele de ieftine, totuși costă bani. Și dacă cumpără mai multe pentru o familie, te pomenești numai că ți-se duc pe fiecare an câteva coroane. Pălăriile acestea, nu numai pentru familie, ci chiar și de vânzare, le-ar putea face în decursul iernii un copil de școală, după-ce și-a săvârșit lecțiunea de peste zi.

Se zice, și cu drept cuvânt, că: »omul sfințește locul!« Dacă locul e rău, plin de scăeți, mărăcini, tufe, burueni și alte plante stricăcioase, iar economul le stărpește bărbătește, apoi ară, gunoeste, samănă și grapă pământul, atunci acela poate să devină, un adevărat raiu pământesc; la din contră poate să fie acela cât de bun, dacă nu se lucră și îngrijește, rămâne ca un iad, care numai te chinuște.

Așa stăm și cu industria de casă, sau secerișul de iarnă, cum se mai zice! Putem să avem materialul brut trebuincios, ca să ne între în curte și în casă, dacă însă noi nu voim să ne deprindem iarna, că să facem nici măcar coadă de săcure, de sapă, sau hârleț, o greblă, o leucă la car, niște fuștei la loitre sau scară ș. a., ci pentru toate trebuie să plătim: atunci să nu ne prea mirăm, că noi bărbații, după cum am zis și mai sus, nu putem câștiga pe zi nici măcar prețul unui pachet de țabac.

Ioan Georgescu

Încedere în sine se întoarce de nou la știință și de astădata la jură. În Götting făcu cunostință cu renumitul violinist, Paganini, care șta a-i prețui talentul și-l duse cu sine la Pariz. Tocmai se credea a fi la țintă, când erupând holera, întreaga lui speranță — de a putea pași înaintea publicului — dispăru.

Ajunse în mare miserie și la urmă fărându-i-se și violina, în desnădăjduirea sa se aruncă în Sena. Numai cu mare încordare putu fi scos din gura morții. Soartea lui tristă causă interesare și d-na Villemintot, care era cunoscută ca patroana artelor, începu a se interesa de el. Se părea a fi răsărit steaua norocului lui. Sub patronajul acelei doamne aranja un concert, cu care câștiga recunoștință și venit.

Cununa de pe perețele odăiei lui era suvenirul micului său succes. Împlinirea dorinței sale ferbinte în fine sosi: putu să cerceteze încă și patria pe atunci clasică a muzicii, Italia. Dar cât de îngrabă se distruse speranțele lui măreț! Ori unde mergea în tot locul cu răceală se întorceau de cătră el așa că în fine se retrase din lume și trăia asemenea unui eremit.

CORESPONDENȚE ȘI GRATULĂRI.

Un vechiu și însuflețit sprijinitor și răspânditor al literaturii populare, bătrânul și mai micul apostolilor, dl Pavel Monea, paroch în Streza-Cârțișoara, cum însuși să subscrie în scrisoarea sa din 23 Decembrie 1905, după-ce arată că în comuna sa, care abia numără 130 de gazde, la stăruința și exemplul seu să cetesc în fiecare săptămână 40—50 jurnale, dânsul are 6 jurnale prenumărate, pe când în alte comune mai mari din abia se află câte unul la parochi, impus mai mult din oficiu și acela. Făcându-ne mai multe abonamente ne trimite și o gratulare de anul nou, căreia pentru conținutul ei sincer și nevinovat îi dăm loc cu plăcere în coloanele revistei noastre. Dorind, zice dl Monea, ca »Bunul Econom« să sporească din an în an, și realizeze scopul cel urmărește întru luminarea în cultură și economie a iubitului nostru popor, dlor redactori și colaboratori le dorește multă tărie și oțelire întru ajungerea scopului urmărit, la mulți, mulți fericiți ani, ear pe »Bunul Econom« îl gratulează așa:

O! Tu »Bunul Econom«!
Tu ai să fii mare domn!
Lucrându-ți bine brazda,
Și Țara va fi a Ta!
Stegarii neamului Tău,
Să-i urmărești tot mereu!
Brazda bine să-ți rodească,
Neamul tău să-ți înflorească!
Având purtări blânde și bune,
Toți dușmanii o să se nchine,
Tu ești gintă de împărat,
Fii în veci binecuvântat!

Mulțămind dlui abonent pentru această gratulație îl rugăm să nu se supere dacă i-o publicăm, căci prin aceasta voim al prezenta de model între soții sei.

De luni de zile petrecea acum în Florența. Bani i-se împuținară. În fie-care zi să apropia ziua, în care avea să-și pună întrebarea: »Din ce vei trăi?«

Ole Bull ofta adânc. Se ridică mecanice, trase puiucul dela masă, luă dintr'ansul un portofoliu și răsturnă în mână conținutul.

— Încă 200 de centisimi — zise întru sine. Vor fi destui petru două zile. Dar apoi ce va fi după aceea?

Pe când se muncea astfel îl conturba un nou bătut la ușă. Înainte de a suna cuvântul »întră« deja stătea în mijlocul odăiei cu fața înroșită doamna Peliccion:

— A sosit strigă ea cu bucurie, e aici.

— Cine? — întrebă musicantul și-și viri portofoliul în buzunar.

— Cine? cântăreața renumită, despre a căreia sosire vorbește Florența deja de trei zile. Ea, acel înger cu glas melodios, d-na Malibran. Cu ea a venit și dl Beriott!

— Malibran e aici! — striga Ole Bull.

— Da! locuște în ospătăria d'Angeltter și de seară va da concertul său, carel așteaptă cu neastâmpăr întreg orașul.

— Aici îmi trimite soartea mântuire!

Ole Bull de abia observă depărtarea femeiei bătrâne. Adâncit în cugete, privi lung înaintea sa. Întreg trecutul i-se înfățișă înaintea ochilor sufletești.

Să văzu în Bergen, în patria sa, în Norvegia, grijit fiind de iubitoarea sa mamă și condus fiind de asprul dar îngrijitorul său părinte, gândi la anii săi de copilărie și de tinereță. Până când colegii săi studenți jucându-se alergau voioși încoace și încolo, el ședea singur în odaia sa cu unicul seu prețiu: cu violina. Toate orele l bere le petrecea cu aceasta, și dacă acordurile acuși jalnice acuși vioaie îi atingeau auzul, atunci simțea în sufletul său îndestulare adevărată și se îmbătă la gândul zilelor glorioase din venitor. Asta fusese viața lui, până ce la dorința părintelui seu merse la universitatea din Cristiania, ca să învețe teologia.

Deși la început se apucă cu mare sirguintă de studiile teologice, totuși în fine se întoarce iarăși la instrumentul său plăcut și atunci se înrădăcină în el hotărârea fermă de a se da cu desăvârșire spre artă.

În Kassel, în Germania, cerceta pe Sport dar în locul atențiunii sperate găsi la el un tractament rece și desconsiderător. Ne având

Așa s'ar cuveni să sprijinească toți preoții noștri răspândirea literaturii populare, și mai vârtos a literaturii serioase și folositoare întru înaintarea stărei economice a țaranului.

Mulțămim și tuturor celorlalți stim. abonenți dela cari am primit încurajare și gratulări, dorindule tuturor cetitorilor:

An Nou fericit întru mulți ani!

Administrația
„BUNUL ECONOM”

Activitatea „Reuniunii române de agricultură” din comitatul Sibiului în anul 1904.

1. *Intrunire agricolă* s'a ținut una, în comuna *Rusciori*.

2. *Cultura animalelor de prăsilă*. Pentru promovarea culturai vitelor s'a ținut expoziție de vite (a 14-a) în comuna *Rahau*, cu care ocaziune s'au distribuit premii în sumă de K 200.— S'a distribuit pentru prăsilă un berbecuț de rasa *Frisă*.

S'a adus la cunoștință publică tot ce a fost mai de interes referitor la *târgul de vite de prăsilă periodic*, referitor la cultura *cailor, rămătorilor* (porcilor), *galișelor, stupilor* etc.

3. *Cultura poamelor*. S'a făcut plantare de pomi (altoi) în grădinele membrilor din *Boița*.

S'a stăruit în chestia înființării *școalelor de repetiție economice*.

S'a distribuit membrilor 3700 pomișori nealtoiși și 500 altoi.

S'au plantat sub supraveghierea și cu concursul Reuniunii 5000 de altoi în pometul din *Porcești*.

Tinărul violinist cu cea mai mare repeziciune își apucă pălăria, fugi spre ușă și se repezi pe trepte în jos. Femeia italiană privi uimită după tinărul de altă-dată atât de serios.

Când Ole Bull ajunse la uliță, răsufliă odată adânc. Prin mintea lui treceau mii de gândiri, însă toate se învârteau pe lângă acel punct, că oare d-na Malibran permite i-va să execute câte-va din piesele sale. El convenise cu ea în salonul d-nei Villeminot și acolo învășase ai cunoaște amabilitatea fermecătoare. Dacă ar putea să pășească înaintea publicului cu dansa, oare nu ar fi sigur atunci succesul și cu aceasta finitul la toată lipsa și miseria?

Însă înainte de ce ar fi făcut pasul însemnat, de care își condiționa ultima speranță și înainte de ce ar fi mers la cântăreață, — ca să-și aline agitația sufletească, voi se face o preumblare scurtă. Plecă deci pe drumul, ce duce la Pistoria.

(Va urma).

Reuniunea a atras atențiunea membrilor asupra art. de lege XII din 1894, prin care s'a prescrie curățirea pomilor de omide, cum și stărpirea animalelor stricacioase grădinilor și pomilor.

4. *Cultura nutreiturilor măiestrite și altor plante*.

În acest scop s'au distribuit la 82 membri 78 kgr. sămânță de trifoiu, 23 $\frac{1}{2}$ kgr. sămânță de napi de nutreț și 19 kgr. sămânță de luțernă în preț de K 185.32.

Prin mijlocirea Reuniunii au procurat diferite soiuri de *semințe mai bune și mai ieftine* mai mulți proprietari din comitatul Sibiului.

Secretarul Reuniunii a pus temelie unui fond cu K 100.— și cu menirea de a se acorda la timpul său un stipendiu pentru un tinăr, care ar dori să se cualifice în vierit.

5. *Insoțirile agricole*. Dintre însoțirile agricole și-au făcut raportul lor obicinuit:

a) *Tovărășia din Roșia-săsască* al cărei inventar reprezintă o valoare de K 652.74. A lucrat în 1904 cu mașina de sămănat grâu, cu cea de sămănat cucuruz, cu grapa de mușchi și cu triorul, după cari a încasat K 6830.

b) *Tovărășia din Apoldul-inferior*, în 1904 a folosit mașina de îmblătit cu vapor, grapa de mușchi și tăvălugul, de care dispune. După mașina de îmblătit au încurs 657 ferdele de grâu, 85 ferdele de ovăs și 43 ferdele de alac și orz, cari s'au vândut, iar prețul lor s'a împărțit între cei 50 membri ai tovarășiei.

Dela celelalte tovarășii nu au intrat rapoarte.

Câștig țigănesc.

Se pune odată tovarăș un Țigan cu un Român. Tovărășia le era un câmp sămănat cu ridichi.

Le seamănă ei, răsar ridichile, se întinde verdeața pe tot câmpul de ți-era mai dragă lumea să o vezi și vine vremea să și culeagă munca și să o vânză.

Țiganul ce s'a gândit?...

— Eu frunzele le văz, sunt verzi, sunt frumoase, sunt mari, e câmpul plin.. De ridichi... de unde știu eu ce e sub pamânt acolo? Te pomenesti că nu e nimic și mă păcălesc. Barim mă aleg cu ceva.

Și ai să tragă pe sfoară pe Român.

Se duce la el și tura-vura, cum face el cum dreghe, spune că el ar vrea să aibă ce e d'asupra pământului, iar ce e dedesupt să rămână partea Românilui.

Românul văzându-l prost, firește că nu mai putu de bucurie, că câștiga o grămadă, dar' se mai prefăcu că nu vrea ca să amăgească pe Țigan bine.

Țiganul o ținea una că el așa vrea.

6. *Insoțirile de credit sâtești sistem Raiffeisen*. Pentru exercierea controlului asupra acestor însoțiri *Diracțiunea cassei de păstrare din Săliște*, la rugarea reuniunii agricole, a numit pe șef-contabilul său, dl *Constantin Herța*, revizor general pentru toate Insoțirile de credit înființate de reuniune. Dl Herța a raportat despre reviziunile făcute la 5 însoțiri. Din acest raport dăm în extras următoarele:

a) *Insoțirea de credit din Aciliu*, înregistrată la anul 1897 cu 25 membrii, la 31 Decembrie 1904 a numărat 157, cu capitalul social de K 3 160.— Conform bilanțului activele însoțirii se urcă la suma de K. 46,253.34 cu o creștere față de anul trecut de 9,259.74. Acestea sunt plasate în împrumuturi cu caventași și ipotecă pe la membrii însoțirii. Intre pasive sunt: depunerile spre fructificare de K 17,275.21, împrumutul contras ca credit de cont-curent de K 23,537.24, fondul de rezervă de K 1.177.28, fondul de binefaceri de K 109.30 și profitul net de K 272.70, care a intrat întreg în fondul de rezervă.

b) *Insoțirea de credit din Apoldul-inferior*, s'a înființat în anul 1896 cu 80 membri, la 31 Decembrie 1904 a numărat 187, cu capital social de K 4,750.— Activele au fost de K 52.529.84 cu o creștere față de anul precedent de K 2,838.44. Intre pasive sunt: depunerile spre fructificare de cor. 5.811.39, împrumutul în cont-curent de K 37,469.71 fondul de rezervă de cor. 3.281.10, fondul de binefaceri de cor. 966.98 și profitul net de cor. 811.66, care după detragerea dividendelor au intrat $\frac{2}{3}$ în fondul de rezervă și $\frac{1}{3}$ în fondul de

Intr'un sfârșit făcură zapis cum că să învoiește Țiganul să ia verdeața ce creștea d'asupra pământului, iar Românilui să-i rămâie ce se afla în pământ.

Și când le-a fost vremea să le culeagă a luat Țiganul frunzele de n'a putut face nimic cu ele, iar Românilui a vândut ridichile și a luat o grămadă de bani pe ele, că erau multe și frumoase.

A văzut Țiganul că a pățit'o.

La anul au pus varză. Înainte de a o culege Țiganul s'a gândit cum să facă să n'o mai păță și anul ăsta ca al de trecuse. Se duse iar la Român și îi zise.

— Ia asculta romanico, ma pacalii anul trecut.

— Apoi n'ai vrut tu? îl întreabă Românul.

Ba da n'am ce zice: dar anu ăsta nu ma mai pacalesc. Anul ăsta să-ți oprești dum-neta ce e d'asupra pământului, iar eu să iau ce e în pământ.

Și așa rămase Țiganul și anul ăsta cu cotoarele verzilor după cum rămase anul trecut cu frunzele ridichilor.

binefaceri, merit pentru scopuri publice și ajutorarea membrilor la caz de necesitate.

c) *Insoțirile de credit din Loman* și-a început activitatea în anul 1902 cu 41 membri. La finea anului 1904 a numărat 86 membri cu cote de câte cor. 40 — laolaltă cor. 3,440 —. Active a avut cor. 17.259,41, mai mult ca în anul trecut cu cor. 13.213,71. Ca pasive sunt depunerile spre fructificare de cor. 3.248,85, împrumutul în cont-curent de cor. 10,159,21, fondul de rezervă de cor. 90,07 și profitul net de cor. 321,28, care va intra în fondul de rezervă și-l va spori la cor. 411,35.

d) *Insoțirea de credit din Pianul-Superior*, cea mai mare între însoțirile revizuite, — și-a început activitatea în anul 1890 cu 64 membri, care număr s'a sporit până la 31 Decembrie la 279, cu un capital de cor. 5,580. Activele s'au urcat la cor. 76.170,58 și arată o creștere față de anul precedent de cor. 26.895,35. Ca pasive numără: depunerile spre fructificare în suma de cor. 23,728,02, împrumutul în cont-curent de cor. 42,000 —, fondul de rezervă de cor. 2,443,39 și profitul net de cor. 2,419,17, care conform hotărârei adunării generale, va intra întreg în fondul de rezervă.

e) *Insoțirea de credit din Răchită* și-a înregistrat firma în anul 1898. A numărat la înființare 28 membri, iar la 31 Decembrie 1904 a avut 84, cu capital social de cor. 1,680 —. Activele au fost de cor. 19,789,92, cu o creștere față de anul precedent de cor. 11,933,14. Ca pasive enumerate, pe lângă capitalul social, împrumutul în cont-curent în suma de cor. 12,000 —, depunerile spre fructificare de cor. 5,829,30, fondul de rezervă de cor. 12,78 și profitul net de cor. 267,84, care va intra în fondul de rezervă, sporindul pe acesta la cor. 280,62.

Toate aceste însoțiri au dela *cassa de păstrare din Săliște* credite de cont-curent cu un procent redus, așa că pot ține concurența cât de bine cu alte institute vecine, având fiecare însoțire tendința, pe lângă ajutorarea membrilor cu împrumuturi la caz de nevoie, o *converti datoriile locuitorilor dela alte institute străine la însoțirile din localitate* și astfel dezvoltându-se lucrul, pe lângă o conducere înțeleaptă și un control conștient, aceste însoțiri vor putea realiza un profit din ce în ce tot mai mare și vor putea împărți pentru scopuri filantropice sume tot mai considerabile, așa că cu timpul vor deveni niște izvoare de binefacere pentru populațiunea noastră dela sate.

(Va urma)

De pe Domeniile Coroanei.

Di Ioan K alinderu, presidentul Academiei Române din București, și administrator al domeniilor Coroanei, a adresat tuturor agenților de pe moșiile, care formează proprietatea Majestății Sale regelui Carol, un circulariu cu privire la aceea ce au a face pentru a lumina poporul, a'l aduce la dor de muncă și la chipzueală bună în ce privește întrebuintarea prisosului muncii sale așa, ca să nu ducă lipsă în viitor. Circularul e plin de povești bune, cari pot fi aplicate și la poporul nostru, de aceea îl reproducem în întregime, după cum urmează:

(Continuare).

În sfaturile ce veți ținea, veți căuta dar' a-i face să înțeleagă, înainte de toate, că e neapărată lipsa să se lumineze și să devie conștienți de îndatoririle și drepturile lor. Învățătura este temelie ori-cărui progres a bunăstărei trainice; fără ea nu se poate împlini nimic durabil. De aceea și azi, ca totdeauna, cei mai luminați și mai încrezători în puterile lor, sunt cei mai voinici și mai în măsură să-și agonisească cu înlesnire existența.

Prin învățatură sătenii noștri vor ajunge înșiși la convingerea, că lipsa de pământ, de care se plâng de altfel numai foarte puțini dintre dânșii, nu e adevărata cauză a stării lor nemulțămitoare. Dovadă e, că sunt unii, cari n'au un petec de loc, și cu toate acestea duc o viață mai bună, îndeletnicindu-se cu alte munci. Sunt ear' alții, cari au prea puțin pământ, dar' lucrând și la noi, și trăind cu chipzueală, își câștigă în deajuns cele trebuitoare. Aceștia sunt însă mai puțini decât cei cari, de și au pământ destul, tot nu-și pot scoate traiul cu ușurință.

O dovadă mai mult o avem la celelalte țări. În multe din acestea țaranii sunt mai lipsiți de pământ de cât ai noștri, și totuși au o stare mai bună. Aceștia sunt însă, înainte de toate, mai luminați și cu cultura pământului în mod rudimentar, după cum se face la noi. Cei cari n'au teren destul se ocupă și cu micile industrii, ear' cari sunt cu totul lipsiți, se fac muncitori agricoli sau meșteșugari, fiind tot atât de prețuiți.

Atât dvoastră, cât și ceilalți funcționari și căpetenii ale statelor de pe Domenii, preoți, învățători, veți stărui deci din toată inima asupra trebuinței, ca locuitorii să caute a se instrui fie prin cetire, fie prin imitarea altora mai pricepuți decât ei. Pentru aceasta au școalele de adulți, bibliotecile, conferențele, de cari e vorba, cum și lucrările ce faceți zilnic, avându-i totdeauna pe ei în vedere.

Le veți arăta deasemenea foloasele, ce pot trage din cultura mai îngrijită a pământului, care e cu atât mai rodnic, cu cât e mai bine muncit. Așa urmează tovarășii lor din alte țări, cari

pun tot de odată rânduială în muncă, o fac cu pricepere și se trudesc neîncetat spre mai bine. Nu trebuie să se mulțamească numai cu ce le dă solul de la sine, mai ales că de atâta ani cei mai mulți nu i-au adus nici o îmbunătățire, ci să caute a'l lucra serios și să-l îngrășe, pentru a-i mulge o producțiune cât mai mare. Afară de aceea să caute a avea sămânță bună, și întru cât e cu putință, să cultive mai multe plante, spre a fi la adăpost în cazul, când nu s'ar face vr'euna din ele.

Mai sunt apoi vitele, dela cari pot avea trumoase venite, dacă le cresc cu îngrijire și sunt selecționate. În special vaca nu trebuie să lipsească nici unuia, căci produce laptele, care e o hrană bogată, și igienică, și servește la înmulțirea vitelor lor de muncă.

Pentru a nu merge prea departe, amintesc în această privință numai pe Românii din țările vecine. Aceștia au vite frumoase, și le țin având în vedere atât munca câmpului și trebuințele hranei, cât și diferitele năcazuri neprevăzute, pe cari le întimpină, vînzând o vacă, un bou, un cal, etc., din care au totdeauna de prisos, după putere.

Din această pildă nu urmează, că țaranii noștri pot să se simtă nefericiți. Din contră, având o țară liberă, nu le trebuie decât mai multă chipzueală în muncă și în vieță pentru a ajunge la o stare din cele mai înfloritoare.

Un alt venit ar putea avea din creșterea oilor, care merită a fi răspândită cât mai mult. Foloasele acestor animale sunt destul de cunoscute, mai cu seamă în părțile muntoase ale țării, așa în cât ar fi de dorit să se introducă și la șes, ori unde se găesc terenuri, cari nu se pot da altei culturi mai rentabile. Sunt și aci săteni, cari au oi, dar' nu destule, și dacă ținerea lor costă ceva mai scump, venitul ce aduc întrece cu prisosință cheltuelile. Pe deoparte e laptele și brânza, care îmbogățesc hrana țeranului și o fac mai bună; ear' pe de alta, lâna, din care se confecționează îmbrăcămintea familiei, scutind cheltuiera de bani scumpi pe haine din târg, eftine în aparență, dar' scumpe prin stircarea lor repede. În acest chip s'ar păstra totodată portul național și s'ar reinvia vechia industrie casnică românească.

Folositoare e și capra, mai cu seamă pentru cei săraci. Aceasta trebuie însă supravegheată de aproape, pentru a nu face stricăciuni la culturi și plantațiuni.

Apoi în timpul ernii să se ocupe cu micile industrii ca lucrarea lemnului, împletiturile de răchită, și altele.

Țărancele asemenea nu se îndeletnicesc în destul cu ale casei, ci cheltuesc pe multe lucruri trebuincioase, pe cari le-ar putea pregăti singure, cu pu-

țină osteneală și bunăvoință. Pe lângă munca la câmp se pot, și trebuie să se ocupe, vara, cu grădina de legume, cu cultura cănepei și inului și viermii de mătăsă, creșterea păsărilor, ear' earna cu țesăturile și cusăturile de casă, care le pot vinde la oraș.

(Va urma)

LEGEA

DEPRE ECONOMIA ȘI POLIȚIA DE CÂMP

(Art. XII. din 1894.)

§. 93. Un om, care va comite faptele ce urmează în acest § va comite exces polițial (transgresiune, kihágás) care se va pedepsi în bani până la 200 coroane. Anume:

a) Cel-ce va fura fructul (rodul) economic din grădini cu pomi, din vii, din școalele de pomi, ori de pe livezi, ca și acela care, fără de a fi îndreptățit, va aduna (culege), tăia (cu orice instrument) ori fura rodul încă nedespărțit de glie de pe pământul altuia, comite exces polițial, — de cumva valoarea (prețul) acestor lucruri furate nu trece peste 60 de cor. De cumva însă cu ocaziunea comiterii furtului în orice caz obvin și altfel de împrejurări, cari fără privire la valoarea obiectului turat, califică furtul ca crimă în sensul §-lui 336 din codicele criminal, atunci faptele (excesul) se va califica ca crimă chiar și dacă valoarea lucrurilor furate face mai puțin ca 60 coroane. Abatere dela această dispoziție legală se admite numai când e vorba de furt de fructe comis în locuri îngrădite, pe lângă săritură peste gard, în cari casuri furtul, în cât valoarea poamelor luate nu petrec suma de 60 coroane, se califică totuși, tot numai de exces;

b) cel-ce fără nici un drept și cu intenție rea va nimici, va duce cu sine, va permuta, strica, ori răsturna, semnele de mezină private, sau columna opritoare de hotar (stâlpul, prăjina, ciuha, tabla opreliștei de vânat);

c) cel-ce fără nici un drept va strica, frânge (rupe), tăia, sfărâma, dimica, dripi, sau scoate din rădăcini sămănăturile, pomii și arbustii (surcelele, vlăstarii, răsadul) — de cumva dauna cauzată nu face mai mult ca 6 coroane.

Procedura judecătorească pentru pedepsirea acestor fapte nu se va pune în curgere, decât numai dacă o va cere cel păgubit. În cazul de sub c), dacă excesul s'a comis pe locuri publice și la pomi plantați pe drumurile de țeară, pedepsirea se va cere din oficiu.

§. 94. Un om care va comite faptele cuprinse în acest §, va comite exces, care se va pedepsi în bani până la 200 cor., anume:

a) cel-ce fără nici un drept va

strica, nimici, duce cu sine sau permuta uneltele aplicate (puse, întepate) spre scopuri de autentificare (opreliște) economică, ori semne (ruzi, stâlpi) aplicate de foruri publice, sau semne aplicate de ingineri pe hotar;

b) cel-ce zălogeste pe nedrept pe cine-va;

c) cel-ce va cuteza să impedece o zălogire îndreptățită — de cumva fapta acestuia nu cade sub o computare limitată în §-ii 165 și 368 din codicele criminal;

d) cel-ce va strimtora obrațele (drumurile de comunicație locală) comune de pe hotar, ori că le va da altă direcție, ori-că le va sămăna ori strica (ara);

e) cel-ce va da foc la uneltele economice precum: tulei, gunoiu, miriște, pleavă, stuf, gunoiu uscat, cari deși sunt proprietatea sa, dar sunt așezate la astfel de loc, că totuși cauzează daună altuia, ori că lasă focul fără pază, ori-că însuși va aprinde astfel de unelte ale altui om;

f) cel-ce va mâna fără îndreptățire vitele sale ca să pască pe pământul altuia;

g) cel-ce va da altora spre plămadă cutare vită proprie de plămadă, fără de a avea spre acest scop document de legitimare, ori că va mâna cutare vită proprie de plămadă la pășune împreună cu alte vite;

h) cel-ce va trece cu trăsura peste pământul altuia, ori va mâna vite peste el, fără ca să fie la aceasta îndreptățit.

i) cel-ce nu se va acomoda regulilor satorite cu privire la calcături (schimbarea de sămânță »vetés forgó«) și la pășunat;

k) cel-ce va vinde sămânță de lucernă sau de trifoiu, amestecată cu polomidă spre scopul de a o sămăna în pământ;

l) cel-ce va băga cănepa sau inul spre topire în vr'o apă care nu este designată anume de autoritatea locală spre acest scop, sau că nu va întreprinde topirea în conformitate cu regula satorită.

Procedura judecătorească în casurile de sub b) e) f) și h) se va pune în curgere numai la cererea celui păgubit; eară în cazurile de sub a) c) d) g) i) k) și l) — din oficiu.

(Va urma).

Cât sunt banii de scumpi? Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4 $\frac{1}{2}$ %. Banca Națională a României 5%. Banca Imperială Germană 6 $\frac{1}{2}$ %. Banca Angliei 4% și Banca Franței 3%.

INVITARE LA ABONAMENT.

Bunul Econom

revistă pentru agricultură, industrie și comerț.

APARE ÎN FIECARE DUMINECA

Cea mai ieftină și totodată unica foaie românească ca organ de publicitate pentru toate reuniunile și însoțirile agronomice din țeară.

Abonamentul costă:

Pe anul întreg	4 coroane
pe jumătate	2 coroane.
pe un pătrar	1 coroană.
Pentru România	10 lei pe an.

Publică ori ce fel de articli de cuprins agronomic, industrial, economic, și cultural, sprijinește și promovează învățătura și proșăirea țăranului și a fiilor lui pe terenele aceste.

Prețul abonamentului atât e de mic și neînsemnat, încât abea să acoper speșele de editare.

Cu toate acestea dacă numărul cetitorilor și al abonenților s'ar mări în proporția serviciului cel face pe lângă acest preț mic, am putea îmbunătăți foaia aceasta și prin reprezentarea de icoane de tot felul.

Acesta este și scopul nostru de a o face cât se poate de folositoare și interesantă.

Ca să ajungem la aceasta avem lipsă de conlucrarea tuturor, și așa, și de sprijinirea ei prin abonamente cât mai numeroase. De aceea ne luăm voie a deschide cu 1 Ianuarie 1906 v. un *nou abonament*, rugând pe toți Onor. abonenți a-și reînnoi abonamentul, și pe iubiții cetitori a se abona la revista noastră și a o sprijini.

Cu numărul viitor toți abonenții vechi și noi vor primi o broșurică folositoare și de distracție în schimbul că ne onorează cu abonarea.

Cu distinsă stimă

Administrațiunea.

NOUȚĂȚI

Nouă biserică românească în Salonic. Capela românească din Salonic a fost deschisă drept credincioșilor.

Inaugurarea acestei biserici românești a avut loc Duminecă, 3 Decembrie. Un mare număr de Români au asitat la această ceremonie, printre aceștia să aflau foarte multe femei. La această capelă slujesc doi preoți români.

Atentatul asupra dlui Duma, inspector școlar în Macedonia. Cu privire la atentatul făcut la Salonic contra

Casse de fer și oțel sigare contra focului și spargerii

pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Preturi eftine.

A se adresa la: Prima fabrică
transilvană privilegiat ces. și
reg. de casse de fer și oțel

a lui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvil Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi”,
sunt încercate și recomandate de toate
autoritățile medicale ca mijloc contra
tusei, răgușelei, catarrhului, fleg-
mei și a catarrhului cronic de
grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.
Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la
farmacia
JÓSEF GRAFFIUS în Orăștie.

12 — 34

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decembrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunț în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:

Budapesta, VI, Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 27-52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.
vindecă și inviorează
Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20
(190)

Nu e mijloc secret
pe lângă garanție
e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 93-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftelor de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.**

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

(189)

46-52